

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนาระบบวารสารงานวิจัย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานได้ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. วารสาร งานวิจัย และบทความวิชาการ
3. วงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ
4. ฐานข้อมูลและระบบจัดการฐานข้อมูล
5. การวิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุโดยใช้ยูเอ็มแอล
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดตั้งขึ้นโดยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ ด้วยเหตุผลและความจำเป็นในภารกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นหน่วยงานผลิตบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริการวิชาการ การวิจัย พัฒนาศักยภาพของชุมชนในท้องถิ่น ในการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการบริหารและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่รองรับความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอก ในการพัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

แผนพัฒนาการศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖) จึงประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ที่อยู่บนพื้นฐานภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ในระยะแรกของการพัฒนา จึงมุ่งประชาสัมพันธ์คณะเทคโนโลยีให้เป็นที่รู้จักของชุมชนและท้องถิ่น โดยการนำการบริการวิชาการ และงานวิจัยทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ สู่ชุมชนและท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วม จากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นให้คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นคณะที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ดำเนินภารกิจได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปณิธาน

พัฒนาคน ส่งเสริมการวิจัย รับผิดชอบต่อสังคมด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปรัชญา

พัฒนางานด้านไอที อย่างมีคุณค่า เพื่อส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นผู้นำด้านบริการวิชาการ สร้างงานวิจัยอย่างมีคุณค่า พัฒนาชุมชนและท้องถิ่นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

พันธกิจ

1. ผลิตบัณฑิตด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรฐานวิชาชีพ
2. พัฒนางานวิจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ด้านศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. ประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผลิตบัณฑิตด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความรู้ คู่คุณธรรม ตามมาตรฐานวิชาชีพ
2. เพื่อพัฒนางานวิจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคม และ ชุมชน
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพ
4. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ด้านศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
5. เพื่อประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศในการ พัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

อัตลักษณ์

- S Service Mind การมีจิตใจพร้อมจะให้บริการ
- M Mastery การทำงานอย่างมืออาชีพ
- S Accountability/Transparency การปฏิบัติงานด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และรับผิดชอบ

R Relationship การมีน้ำใจ ใจเปิดกว้าง เป็นพี่เป็นน้อง

T Teamwork การทำงานเป็นทีม

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลិតบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นผู้นำด้านบริการวิชาการ สร้างงานวิจัยอย่างมีคุณค่า พัฒนาชุมชนและท้องถิ่นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

วารสารงานวิจัย และบทความวิชาการ

วารสาร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายของวารสาร หมายถึง หนังสือที่ออกเป็นคราวๆ วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ อธิบายไว้ว่า วารสาร คือ สิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่ง มีกำหนดการพิมพ์ที่แน่นอน หรือค่อนข้างแน่นอน วารสารชื่อหนึ่งจะมีลักษณะรูปเล่มภายนอกเหมือนกันทุกฉบับ ช่วยให้ผู้อ่านสังเกตหรือจำวารสารนั้นได้ มีเลขกำกับฉบับ ระบุให้ทราบวัน เดือน ปี ที่ออก และทราบลำดับของแต่ละฉบับในชุด ไม่กำหนดล่วงหน้าว่าจะเลิกกิจการเมื่อใด ประกอบด้วยบทความหลากหลายบทความในแต่ละฉบับ

นวลจันทร์ รัตนากร (นวลจันทร์ รัตนากร 2531: 106) ให้ความหมายของ วารสาร ไว้ว่าวารสารเป็นสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ โดยมีชื่อของสิ่งพิมพ์ที่แน่นอน แจกกำหนดเวลาพิมพ์ไว้ชัดเจน เป็นต้นว่า รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน และรายอื่นๆ เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอเรื่องราวต่างๆ อยู่ในฉบับเดียวกัน เรื่องจะจบในฉบับหรือต่อเนื่องกันจบในหลายฉบับก็ได้ อาจเป็นเรื่องในแขนงวิชาเดียวกันหรือไม่ก็ได้ เขียนโดยนักเขียนหรือนักวิชาการหลายคน รูปเล่มของวารสารชื่อหนึ่งๆ มักจะเป็นแบบเดียวกัน มีหมายเลขฉบับต่อเนื่องและออกต่อเนื่องกันไปโดยไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดสารานุกรมชุดอเมริกา (The Encyclopedia Americana V21, 1979, 591) ให้ความหมายไว้ว่า วารสาร (Serial) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นชุดต่อเนื่อง มีกำหนดระยะเวลาออกอย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่ สัปดาห์ 2 ฉบับ ไปจนถึงปีละฉบับ

ลักษณะของวารสาร

จากความหมายดังกล่าว วารสาร จึงเป็นสิ่งพิมพ์ที่ออกต่อเนื่องตามกำหนดหรือ ออกตามวาระ สามารถนำมาพิจารณากำหนดเป็นลักษณะของวารสารได้ดังนี้

1. เป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (Periodical or Serial) มีกำหนดเวลาออกแน่นอน ระยะเวลาที่นิยมกำหนดออก เช่น (วรารุช ullanันต์ 2536: 5-6)

- 1.1 รายสัปดาห์ (Weekly) กำหนดออกสัปดาห์ละครั้ง ปีละ 52 ฉบับ
- 1.2 รายปักษ์ (Fortnightly) กำหนดออกทุก 2 สัปดาห์ ปีละ 26 ฉบับ

- 1.3 รายครึ่งเดือน (Semimonthly) กำหนดออกเดือนละ 2 ครั้ง ปีละ 24 ฉบับ
- 1.4 รายเดือน (monthly) กำหนดออกเดือนละครั้ง ปีละ 12 ฉบับ
- 1.5 รายหกเดือนหรือรายครึ่งปี (Semiannually) กำหนดออกทุก 6 เดือน
- 1.6 รายปี (Annually) กำหนดออกปีละฉบับ

นอกจากนี้บางฉบับอาจมีการกำหนดระยะเวลาออกที่แตกต่างออกไปจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น รายครึ่งสัปดาห์ (Semiweekly) กำหนดออกสัปดาห์ละ 2 ฉบับ ปีละ 104 ฉบับ รายทศกำหนดออกทุก 10 วัน ปีละ 36 ฉบับ และรายสัปดาห์มีกำหนดออกไม่แน่นอน ลักษณะความต่อเนื่องของวารสารไม่มีกำหนดว่าจะสิ้นสุดลงในฉบับใด

2. มีเลขกำกับประจำฉบับ ได้แก่ เลขปีที่ (Volume) เลขฉบับที่ (Issue Number) และวัน เดือน ปี (Date) การนับลำดับฉบับที่อาจนับเป็นปีๆ เช่น วารสารรายเดือน แต่ละปีจะมีตั้งแต่ฉบับที่ 1-12 หรืออาจนับต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ เช่นวารสารรายเดือน ฉบับแรกของปีที่ 2 ก็นับเป็นฉบับที่ 13 นอกจากเลขปีที่ ฉบับที่ และวันเดือนปี ซึ่งเป็นเลขที่ต้องต่อเนื่องเป็นลำดับกันไปแล้วยังมีเลขอีกชุดหนึ่งเป็นเลขเฉพาะที่แน่นอน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงถือเป็นรหัสประจำวารสารแต่ละชื่อ เพื่อการควบคุมทางบรรณานุกรม ในระบบข้อมูลวารสารระหว่างชาติ เรียกว่า เลขสากลประจำวารสาร (International Standard Serial Number-ISSN) ซึ่งศูนย์ข้อมูลวารสารระหว่างชาติระดับสากลมอบให้ศูนย์ข้อมูลวารสารระหว่างชาติ ประจำประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ เป็นผู้กำหนดให้แก่วารสารแต่ละชื่อในประเทศของตน สำหรับประเทศไทยมีหอสมุดแห่งชาติ เป็นศูนย์ข้อมูลวารสารระหว่างชาติแห่งประเทศไทย เป็นผู้กำหนดวารสารแต่ละชื่อให้ได้รับหมายเลขสากลประจำวารสาร และจะต้องพิมพ์ไว้ที่หน้าปกหรือหน้าปกใน หรือสันวารสารใกล้ ๆ กับชื่อวารสาร มีอักษร ISSN ตามด้วยเลข อารบิก 8 ตัว มีเครื่องหมายติงศ (-) คั่นระหว่าง เลข 4 ตัวแรก กับเลข 4 ตัวหลัง เช่นวารสาร ซีเนแม็ก ISSN 0858-9305

3. รูปเล่ม มักทำให้มีบางส่วนมีลักษณะเหมือนกันทุกฉบับ เพื่อให้ผู้อ่านสังเกตและจำได้ง่าย เช่น ขนาดความกว้าง ยาว รูปแบบและสีของตัวอักษร ชื่อวารสารที่หน้าปก และสัญลักษณ์ประจำวารสาร

4. เนื้อหา ประกอบด้วยบทความหลายบทความ จากผู้เขียนหลาย ๆ คน ถ้าเป็นวารสารมักจะเป็นวิชาการเฉพาะแขนงวิชา ถ้าเป็นนิตยสารมักจะมีบทความทั่ว ๆ ไป สารคดี หรือบันเทิง เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น ลงติดต่อกันเป็นหลาย ๆ มีคอลัมน์บรรณาธิการ คอลัมน์ประจำวารสารบางชื่อเนื้อหาอาจเป็นรูปภาพ เป็นบทวิจารณ์ สรุปล่าวและวิเคราะห์ เหตุการณ์บ้านเมือง ฯลฯ ทั้งนี้เป็นไปตามประเภทและวัตถุประสงค์ของวารสารแต่ละฉบับ

5. ผู้จัดพิมพ์ ผู้จัดพิมพ์วารสารอาจเป็นเอกชน หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบัน องค์กร สมาคม ชมรม โดยมีวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ให้ความบันเทิง ความรู้ทั่วไป หรือเพื่อธุรกิจการค้า เป็นต้น

6. การเผยแพร่ มีทั้งการจำหน่ายและแจกฟรี การจำหน่ายอาจวางจำหน่ายตามร้านขายหนังสือ การให้ผู้อ่านบอกรับเป็นสมาชิกประจำ ชำระค่าวารสารล่วงหน้าแล้วผู้จัดพิมพ์เป็นผู้ส่งวารสาร

งานวิจัย

ประเภทของบทความวิจัย

ในการเขียนบทความวิจัย ต้องทำความเข้าใจกับประเภทของงานวิจัยก่อน งานวิจัยสามารถจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจำแนกประเภท ของการวิจัย แต่ละประเภทจะมีการดำเนินการวิจัยแตกต่างกัน ตัวอย่างประเภทของการวิจัยได้แก่

1. การวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งสร้างสถานการณ์ขึ้น แล้วศึกษาผลที่ตามมา ผู้วิจัยสามารถที่จะกำหนดค่าต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระได้ตามต้องการ เพื่อที่จะศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตาม งานวิจัยเชิงทดลองนั้นเป็นที่นิยมใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้ การวิจัยเชิงทดลองแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงทดลองอย่างแท้จริง (True-experimental Research) เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่สามารถควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ได้ทั้งหมด เพื่อที่จะวัดผลที่เกิดจากตัวแปรอิสระเท่านั้น

1.2 การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่ไม่สามารถควบคุมตัวแปรเกินหรือไม่สามารถควบคุม กระบวนการทดลอง หรือธรรมชาติที่ไม่คงที่ของตัวแปรที่ศึกษาได้

2. การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) เป็นการวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป

3. การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ (Causal-comparative Research) เป็นการวิจัยที่ต้องการศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุที่แตกต่างกันในการทำให้เกิด ผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

4. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งจะศึกษาถึงลักษณะความเป็นจริงตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมของสถานภาพ โดยนำไปเปรียบเทียบกับสถานภาพที่เป็นมาตรฐาน เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงสถานภาพเดิมให้ดีขึ้น

5. การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) เป็นการวิจัยที่เน้นถึงการศึกษาค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และทำให้ทราบถึงแนวโน้มของเหตุการณ์ต่าง ๆ

6. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเป็นการศึกษาค้นคว้าในแนวลึกมากกว่าแนวกว้าง

อย่างไร ก็ตาม กลุ่มผลงานวิชาการนั้นแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าทดลอง เพื่อหาความรู้ใหม่ (Investigation) การพัฒนา (Development) และ การประเมิน (Evaluation) เป็นกลุ่มผลงานวิชาการที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีวิจัยในการ ศึกษาทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าการวิจัยในแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างในกระบวนการในการทำวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา รวมทั้งการเขียนรายงานการวิจัยก็ตาม แต่เมื่อมีการเขียนบทความวิจัยเพื่อการพิมพ์เผยแพร่แล้วจะมีส่วนสำคัญที่ เหมือนกันคือ ทุกประเภทของการวิจัยจะมีจุดประสงค์หรือเป้าหมายของการเผยแพร่ผลงานการวิจัย นั้น ซึ่งจุดประสงค์หรือเป้าหมายของการเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปของบทความวิจัย สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. บทความวิจัยที่มีจุดประสงค์เพื่อต้องการแสดงผลการวิเคราะห์ (Analytical Paper) ซึ่งเป็นบทความวิจัยที่มีจุดประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อต้องการแสดงถึงผลที่ เกิดขึ้นจากการได้ศึกษาตามกระบวนการของการวิจัย การนำเสนอบทความวิจัยประเภทนี้จะแสดงถึงขั้นตอนและกระบวนการรวมทั้งผลที่ได้ จากการทำวิจัย เป็นบทความวิจัยที่ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ในการ บรรยายถึงผลที่เกิดขึ้นจาก การวิจัยโดยตรงไม่มีการโต้แย้งหรือสนับสนุนความคิดของใครหรือเรื่องใด เป็นการเฉพาะ

2. บทความวิจัยที่มีจุดประสงค์เพื่อต้องการแสดงผลโต้แย้งหรือชวนเชิญ (Argumentative or Persuasive Paper) ซึ่งเป็นบทความวิจัยที่มีจุดประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อ ต้องการแสดงผลการวิจัย โต้แย้งหรือชักจูงให้เชื่อถือผลของการวิจัยว่าเป็นความจริงที่สมบูรณ์ถูกต้องกว่าอีกความคิดหนึ่งหรือเชื่อถือได้กว่าผลการวิจัยของผู้อื่น บทความวิจัยประเภทนี้เป็นบทความวิจัยที่เขียนขึ้นจากงานวิจัยที่ได้รับทุนใน การทำวิจัยหรือความต้องการในการสนับสนุนและคัดค้านประเด็นทางวิชาการเรื่อง ใดเรื่องหนึ่ง

ส่วนประกอบของบทความวิจัยเพื่อพิมพ์เผยแพร่

การเขียนบทความวิชาการเพื่อให้ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการทั้งรูปแบบ ที่เป็นการพิมพ์บนกระดาษ หรือเป็น วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่เผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตนั้น แตกต่างจากการเขียนรายงานวิจัยของนักศึกษา เพื่อส่งอาจารย์ หรือการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา การกำหนดรูปแบบการเขียน จำนวนคำ และจำนวนหน้าที่กำหนดในแต่ละวารสารวิชาการที่ขอรับ

การพิมพ์บทความวิจัยเป็น ปัจจัยสำคัญที่ผู้เขียนบทความวิจัยต้องตระหนักเป็นอันดับแรก เพราะแต่ละวารสารวิชาการนั้นมีข้อกำหนดไม่เหมือนกัน ความคิดและความเข้าใจในรูปแบบของการเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ใน ระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่มีการแยกส่วนเป็นแต่ละบท ในแต่ละบทจะมีหัวข้อที่กำหนดไว้ว่ามีหัวข้ออะไรบ้างตามแบบแผนที่แต่ละ มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้นนั้น แตกต่างจากการเขียนบทความวิจัยที่พิมพ์ในวารสาร วิชาการ ผู้เขียนบทความวิจัยต้องปรับความคิดและความเข้าใจในการเขียนใหม่ โดยต้องศึกษาจากข้อกำหนดของวารสารที่ต้องการให้พิมพ์บทความวิจัยว่ามีข้อ กำหนดอย่างไร ซึ่งทุกวารสารจะมีข้อกำหนดให้ทั้งข้อกำหนดที่เป็นรูปแบบทางกายภาพ ต้นฉบับของ บทความเช่น การใช้ขนาดตัวอักษร แบบตัวอักษร การจัดคอลัมน์ การอ้างอิง รวมทั้ง ความยาวของบทความ และรูปแบบของการเขียน เช่น การเรียงลำดับเนื้อหา วิธีการเขียนบทคัดย่อ การเขียนบทนำ การเขียนกระบวนการวิจัย และการสรุปและอภิปรายผล เป็นต้น ผู้เขียนบทความวิจัยต้องยอมรับและทำตามข้อกำหนดของวารสารวิชาการนั้น ยกเว้นจะมีเหตุผลที่ดีในการชี้แจงให้วารสารวิชาการทราบเป็นเรื่อง ๆ ไป ทั้งนี้อยู่ในดุลพินิจของกองบรรณาธิการวารสารซึ่งอันเป็นที่สิ้นสุด

การเขียนบทความวิจัย เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ส่วนที่เป็นศาสตร์หมายถึง มีหลักการ ขั้นตอนและแนวทางการเขียนที่ชัดเจน กำหนดไว้เป็นที่เข้าใจได้ตรงกัน ส่วนที่เป็นศิลป์นั้น เป็นสิ่งที่สามารถทำได้เฉพาะตนในแต่ละคน ไม่สามารถทำให้เขียนได้เหมือนกันทุกคนทั้งที่มีแนวทางและความเข้าใจข้อกำหนด ของการเขียนและวิธีการเขียนตรงกันก็ตาม ความสามารถในการเขียนที่ไม่เหมือนกันนี้เป็นศิลปะของการเขียนที่ต้องมีการ ฝึกและพัฒนาในแต่ละบุคคลเท่านั้น ความสามารถนี้จึงเป็น ความสามารถเฉพาะตน อย่าง แท้จริง อย่าลืมนว่าการเขียนรายงานการวิจัยเป็นการบูรณาการปรากฏการณ์หรือสิ่งที่เกิด ขึ้นจากการไปทำการวิจัยซึ่งอยู่ภายนอกตัวผู้วิจัย โดยเชื่อมโยงกับกับสิ่งที่อยู่ภายในตัวผู้วิจัยคือความรู้และความคิดในการ ดำเนินงานและการอภิปรายผลวิจัย แต่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผู้อ่านงานวิจัยไม่ได้คาดหวังในการอ่านว่าจะอ่านเรื่องราวหรือความรู้ที่ ท่านผู้วิจัยรู้อยู่แล้ว แต่ต้องการความรู้ที่ท่านกำลังหาอยู่หรือกำลังวิจัยอยู่เช่นกันบทความวิจัย ทั้งประเภท Analytical Paper และ Argumentative or Persuasive Paper ที่พิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่เป็น กระดาษ หรือวารสารอิเล็กทรอนิกส์นั้นต้องสั้นและกระชับแต่ครบถ้วน พื้นที่การพิมพ์แม้เพียง หนึ่ง ตัวอักษรหรือ หนึ่ง คำก็มีความหมายมากในการจัดหน้าทำวารสาร และอาจมีผลต่อการ รับ หรือ ปฏิเสธ การพิมพ์ได้ อย่างไรก็ตามถึงจะมีข้อกำหนดต้นฉบับเพื่อการพิมพ์ที่เข้มงวดแตกต่างกัน แต่จะมีส่วนประกอบและแนวทางการเขียนบทความวิจัยที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการ ที่เหมือนกันดังนี้

1. ชื่อเรื่อง (Title) ผู้เขียนบทความวิจัยอาจมีปัญหาเกี่ยวกับกองบรรณาธิการของวารสารที่ต้องการให้ ปรับปรุงชื่อเรื่องให้กะทัดรัด และถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา แต่ผู้เขียนอาจไม่สามารถทำได้เนื่องจากชื่อเรื่องเป็นชื่อที่ผู้วิจัยไม่ได้ กำหนดขึ้นเอง แต่เป็นเจ้าของทุนวิจัยเป็นผู้ กำหนดให้ หรือเป็นชื่อเรื่องที่ตั้งขึ้นโดยผ่านคณะกรรมการที่มีความเข้าใจและมีความ ต้องการให้ชื่อ

หัวข้องานวิจัยสื่อความตามที่ต้องการ แต่กองบรรณาธิการไม่ทราบ จึงเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยต้องอธิบายให้บรรณาธิการวารสารวิชาการนั้นเข้าใจ ดังนั้นในการเริ่มโครงการวิจัยผู้วิจัยควรตระหนักถึงชื่อเรื่องให้มาก ควรมีการพินิจพิเคราะห์ให้รอบคอบ และใช้ชื่อเรื่องที่เหมาะสมและสื่อความได้ตรงตามจุดประสงค์ของงานวิจัย ก่อนที่จะปล่อยให้ล่องลอยมาจนถึงขั้นตอนของการพิมพ์เผยแพร่ อย่าสำคัญผิดว่าชื่อเรื่องนั้นไม่สำคัญโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการและผล วิจัยมากกว่า เพราะความจริงแล้วชื่อเรื่องนั้นมีความสำคัญมากไม่น้อยกว่ากระบวนการและผล การวิจัยเลย ก่อนดำเนินการวิจัยต้องศึกษาวิธีการตั้งชื่อให้เหมาะสมเสียก่อน และการใช้คำในการตั้งชื่อเรื่องจึงมีความสำคัญมาก เช่นในการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างหรือการพัฒนาอย่างใดอย่างหนึ่ง ความแตกต่างของการสร้างและการพัฒนามีดังนี้ “การสร้าง” เป็นการดำเนินการตามแบบที่ได้กำหนดไว้ ผลของการสร้างต้องได้ตามแบบที่กำหนดไว้ไม่มากกว่าหรือน้อยกว่าแบบที่กำหนด การสร้างเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการออกแบบไว้แล้ว การสร้างจึงเป็นการดำเนินการตามแบบที่ได้กำหนดไว้แล้วจากผลของกระบวนการของการออกแบบ คุณภาพของการสร้างอยู่ที่ความสามารถทำได้ตามแบบที่กำหนดไว้การประเมินจึงดูที่กระบวนการและผลที่ได้ตามแบบหรือไม่อย่างไรซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับการตัดสิน คุณค่าของการสร้าง ส่วน “การพัฒนา” นั้น เป็นกระบวนการที่สร้างขึ้น (สร้างขึ้น) ให้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยใช้ฐานของความรู้ความคิดหรือสิ่งที่มีอยู่แล้ว การพัฒนาจึงเป็นการดำเนินการที่มีการทดสอบ ปรับปรุง เพื่อให้ได้คุณภาพสูงสุด และไม่ทราบก่อนว่าคุณภาพที่สูงที่สุดนั้นจะอยู่ที่ใด การกำหนดเกณฑ์เพื่อการพัฒนาจึงมีความสำคัญเพื่อใช้เป็นเป้าหมายของการพัฒนา กระบวนการวิจัยซึ่งมีฐานมาจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จึงนำมาใช้ในกระบวนการ พัฒนาเพื่อให้ได้คุณภาพสูงสุด หรือไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามในกระบวนการของ “การพัฒนา” นั้นมี “การสร้าง” อยู่ด้วย ดังนั้น “การสร้าง” จึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเสมอ แต่การสร้างไม่จำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาตามความหมายนี้เป็นต้น

การเขียนชื่อเรื่องงานวิจัยเป็นภาษาอังกฤษนั้นควรระมัดระวังการใช้คำและการสื่อความหมาย และควรเขียนให้ตรงกับความหมายมากกว่าเขียนแปลตามคำศัพท์ ปัจจุบันไม่นิยมใช้ คำนำหน้าคำนาม(Article)เช่น A, An และ The เป็นตัวแรกสำหรับการเขียนชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ และ ไม่นิยมการขึ้นต้นชื่อเรื่องว่า A Study of... เป็นต้น

2. บทคัดย่อ (Abstract) ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ถึงแม้ว่าบทความวิจัยจะเป็นภาษาอังกฤษแต่ถ้าพิมพ์ในวารสารประเทศไทยก็ควรมี บทคัดย่อภาษาไทยด้วย ควรเขียนอย่างสั้นตรงประเด็นประกอบด้วย จุดประสงค์ แบบแผนการดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยที่ได้ ถ้ามีตัวเลขที่มีความสำคัญต้องแสดงไว้ รวมทั้งสถิติและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย รวมทั้งข้อเสนอแนะและปัญหาที่นำไปสู่การทำวิจัยต่อไป ความยาวภาษาไทย ไม่เกิน 15 บรรทัด และสำหรับภาษาอังกฤษ พยายามอย่าให้เกิน 200 คำ โดยเขียนให้อยู่ในย่อหน้าเดียวเท่านั้น การเขียน

ภาษาอังกฤษให้เขียนเป็น Past Tense เนื่องจากเป็นการสรุปผลที่ได้ทำสำเร็จไปแล้ว บทความจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเองไม่มีการอ้างอิงข้อมูลจากตารางหรือแหล่ง อ้างอิงอื่น ๆ อีก ถ้าจำเป็นต้องการกล่าวถึงภูมิหลังและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องควรมีไม่เกิน 2-3 ประโยค เขียนให้ครอบคลุมรายงานวิจัยทั้งหมดอย่างกระชับ มีการตรวจสอบการใช้คำและตัวสะกดตามหลักไวยากรณ์ให้ถูกต้อง ในการส่งบทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารที่เป็นวารสาร อิเล็กทรอนิกส์ จำนวนคำจะถูกจำกัดตาม Template ที่กำหนดไว้ ถ้ามีความยาวเกินระบบจะ ไม่รับ หรือ ปฏิเสธ ข้อความที่ยาวเกินทันที จึงจำเป็นต้องเขียนให้อยู่ในจำนวนคำที่ระบบการรับต้นฉบับแบบอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดอย่างเคร่งครัด วารสารบางฉบับให้มีการกำหนด คำสำคัญ (Keywords) ไว้ด้วย ไม่เกิน 5 คำ

3. บทนำ (Introduction) เป็นการเขียนถึงภูมิหลังหรือความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย การเขียนบทนำเริ่มจากการกล่าวถึงสถานการณ์ที่สมบูรณ์และความดีงามตามอุดมคติ (Ideal) พยายามให้อยู่ในขอบเขตที่ใกล้เคียงกับปัญหาวิจัยให้มากที่สุด แสดงที่มาและภูมิหลังให้ทราบถึงความเป็นมาในการทำวิจัย เป็นการนำเข้าสู่ปัญหาวิจัย (Problem) บรรยายสภาพระหว่างช่องว่างของความเป็นจริงกับสิ่งที่เป็นอุดมคติ การแสดงคำตอบหรือทางแก้ของปัญหาว่าเป็นอย่างไร (Solution) จะต้องทำอะไรบ้างในการแก้ปัญหาที่รวมทั้งนำเสนอวิธีการในการได้มาถึงแนวทาง ในการแก้ปัญหา (Application) นั่นคือการที่ต้องทำการวิจัยนี้ขึ้นตามกระบวนการและวิธีการของกระบวนการ วิจัยที่เหมาะสม การเขียนต้องมีเทคนิคในการเขียนบูรณาการให้สอดคล้องกัน และสร้างความเชื่อถือ และจงใจให้ผู้อ่านงานวิจัยสนใจติดตามทั้งกระบวนการและผลของการวิจัยที่จะนำ มาใช้แก้ปัญหาที่กล่าวถึงนี้ (ใช้ตัวย่อ IPSA ซึ่งมาจากคำว่า Ideal, Problem, Solution, Application สำหรับการจดจำการเขียนบทนำในรายงานการวิจัย) ความยาวในส่วนนี้ไม่เกิน 2 หน้า ในส่วนนี้จะรวบรวมเอาวัตถุประสงค์ ปัญหาวิจัย สมมุติฐาน และประโยชน์ของการวิจัยรวมอยู่ด้วย

4. วิธีการวิจัย (Research Methodology) หรือ อุปกรณ์และวิธีวิจัย (Materials and Methods) ในหัวข้อนี้ไม่จำกัดความยาวไว้เป็นการเฉพาะ ผู้อ่านอาจต้องการอ่านเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจเท่านั้น การเขียนต้องแสดงให้เห็นถึง ขั้นตอน วิธีการ การเลือกตัวอย่าง การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ เครื่องมือ สูตร รวมทั้งสมการที่ใช้ เป็นต้น หรือถ้าเป็นการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่นำวัสดุ อุปกรณ์พิเศษมาใช้ในการวิจัยอาจต้องกล่าวถึงแยกไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งระบุชื่อกระบวนการหรือชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่นำมาใช้วิจัย เช่น เนื้อเยื่อ หรือสารเคมีที่ใช้ แต่จะไม่กล่าวถึงอุปกรณ์พื้นฐานที่มีอยู่ทั่วไปในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ รูปแบบการเขียนถ้าเป็นภาษาอังกฤษอาจต้องใช้ Passive Voice มากกว่า Active Voice ถึงแม้ว่าเป็นตอนที่ผู้วิจัยหรือมีผู้กระทำได้ลงมือกระทำ (Active Voice) เป็นส่วนมาก แต่จะเขียนในรูปที่สิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นผู้ถูกกระทำ (Passive Voice) และหลีกเลี่ยงการใช้สรรพนามต่าง ๆ เช่น ฉัน เธอ เขา เรา (I, You, He/She, We) เป็นต้น การเขียนต้องเขียนให้เป็นประโยคและอยู่ในรูปของ Past Tense ถ้าเป็นภาษาไทยต้องบรรยายให้แสดงถึงสิ่งที่ได้กระทำ

ผ่านไปแล้วด้วย หลีกเลียงวลี พยายามไม่กล่าวถึงภูมิหลังของการกระทำและภูมิหลังของสิ่งที่อยู่ในกระบวนการวิจัยในตอนี้ ละเว้นข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในตอนี้ก่อน อย่ากล่าวถึงเรื่องเดียวกันซ้ำอีก การใช้แผนภูมิหรือแผนภาพอธิบายให้ใช้เมื่อสื่อความดีกว่าและสั้นกว่าคำบรรยายเท่านั้น

5. ผลการวิจัย (Results) จำนวนหน้าในตอนี้ต้องคำนวณจากภาพรวมของบทความทั้งฉบับให้เหมาะสม การเขียนผลวิจัยควรเขียนผลให้กระชับตรงตามที่ค้นพบ มีตารางภาพประกอบ และคำบรรยายควรอยู่ใกล้กับตารางหรือภาพที่ใช้ประกอบ จะยังไม่มี การแสดงความคิดเห็นประกอบการบรรยายผลวิจัย นำเสนอเฉพาะสิ่งที่ค้นพบและปรากฏในการวิจัยเท่านั้น ไม่นำข้อมูลดิบมาแสดง ไม่นำวิธีการคำนวณมาแสดง ไม่นำเสนอข้อมูลเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง ควรบรรยาย ตามลำดับการเกิดผลและตรรกะของการวิจัย มีการลำดับภาพ หรือตารางอย่างเป็นระบบ และมีชื่อตารางหรือภาพสำหรับการกล่าวถึง ทั้งภาพและตารางต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเองให้มากที่สุด ไม่อ้างถึงแหล่งข้อมูลอื่น ๆ อีกถ้าไม่มีเหตุผลที่ตีพอ

6. การอภิปรายผลหรือการวิจารณ์ผล (Discussion) ในตอนนี้อาจเป็นการสรุปผลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสามารถนำมาเสนอได้ ตอนนี้นับเป็นตอนที่ผู้วิจัยจะได้แสดงความรู้ความสามารถ การคิดวิเคราะห์ และให้เหตุผลกับสิ่งที่ปรากฏในผลการวิจัย ความยาวไม่ควรเกิน 5 หน้า เป้าหมายของตอนี้เพื่อการแปลผลจากค่าสถิติและอภิปรายผลที่ค้นพบตามที่ถูกวิจัย ต้องการ เป็นการนำเสนอที่อยู่ภายในตัวของผู้วิจัยมาบูรณาการกับผลการวิจัยที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ซึ่งอยู่นอกตัวผู้วิจัย การอภิปรายผลต้องทำอย่างลึกซึ้งที่เหมาะสมพอควร (Appropriate Depth) หมายถึงต้องอธิบายปรากฏการณ์ตามกลไกที่ใช้ในกระบวนการวิจัยที่ทำให้บังเกิด เป็นผลการวิจัยนั้น ว่าได้มีการ ยอมรับ หรือ ปฏิเสธ สมมุติฐานหรือไม่อย่างไร ผลการวิจัยทำให้เกิดคำถามใหม่หรือไม่ มีข้อสงสัยอย่างไรในผลการวิจัยเมื่อมีเงื่อนไขอื่น ๆ เช่น ตัวอย่าง (Samples) ขึ้นตอน เวลา และกระบวนการของการวิจัยเปลี่ยนไป เป็นต้น การสรุปผลจะทำได้ถ้างานวิจัยยังไม่สำเร็จ ต้องรอจนกว่าวิจัยเสร็จสมบูรณ์แล้วจึงจะสรุปผล การอธิบายเฉพาะผลที่เกิดขึ้นเป็นสาระสำคัญของขั้นตอนี้ และแสดงให้เห็นถึงโอกาสที่จะทำให้ผลวิจัยเปลี่ยนแปลงได้รวมทั้งถ้าเป็นการ ทดลองทางวิทยาศาสตร์พึงแสดงให้เห็นว่าการทดลองครั้งเดียวไม่สามารถตอบคำถาม ได้ทั้งหมด เปิดโอกาสให้มีการศึกษาต่อเนื่อง อาจมีการอ้างอิงผลงานของผู้อื่นหรือของผู้วิจัยเองในอดีตที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลวิจัยครั้งนี้ต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรมชาติ ความผิดพลาดที่มักเกิดขึ้นในการอภิปรายผลคือ การขยายความของผลวิจัยเสียจนมากเกินไปซึ่งอาจไม่เป็นจริงได้ ทำให้ผลวิจัยไม่น่าเชื่อถือไปด้วยทั้ง ๆ ที่ผลนั้นเป็นความจริงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัยก็ตาม ดังนั้นในการอภิปรายผลจึงควรเป็นการให้เหตุผลของการเกิดผลวิจัยตามกลไกหรือ กระบวนการที่ใช้ในการวิจัยนั้นอย่างเคร่งครัดจะดีกว่าการขยายความจนเกินจริง ได้

7. การอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงให้ใช้แบบแผนหรือรูปแบบการอ้างอิงที่วารสารวิชาการนั้นกำหนด สำหรับในวารสารภาษาอังกฤษระดับนานาชาติมีการใช้รูปแบบการอ้างอิงตามแบบของ APA (American Psychological Association), MLA (Modern Language Association), AMC (American Medical Association), ACE (American Chemical Society), CSE (The Council of Science Editors), Turabian and Chicago และอื่น ๆ รวมทั้งแบบที่วารสารวิชาการแต่ละฉบับกำหนดขึ้นเอง ส่วนในประเทศไทย นั้นใช้ตามแบบที่วารสารทางวิชาการเป็นผู้กำหนดขึ้นซึ่งอาจจะอ้างอิงรูปแบบ การอ้างอิงแบบใดแบบหนึ่ง หรือแบบที่สถานศึกษาใดสถานศึกษาหนึ่งใช้เป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาในการเขียน อ้างอิง และบรรณานุกรมเมื่อมีการทำรายงานหรือทำวิทยานิพนธ์ ความสำคัญของการอ้างอิงนั้นมีมากเพราะจะทำให้ไม่ถูกกล่าวหาว่าลอกเลียนผลงาน ของผู้อื่นหรือ Plagiarism ซึ่งนอกจากจะเป็นการผิดจริยธรรมของนักวิชาการแล้วยังผิดกฎหมาย และอาจมีผลต่อการพิจารณาผลงานวิชาการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการด้วย

สำหรับ ผู้ที่เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษานั้นได้มีบทกำหนดโทษของผู้ลอกเลียนงาน ของผู้อื่นโดยไม่อ้างอิงไว้ คือเพิกถอนตำแหน่งวิชาการที่ครองอยู่ซึ่งได้มาจากผลงานที่ลอกเลียนและให้ เว้นวรรคการเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งอีก 5 ปี เป็นต้น การ อ้างอิงในบทความวิจัยพิมพ์ในวารสารวิชาการนั้นให้นำเฉพาะรายการอ้างอิง ที่มีปรากฏใน บทความวิชาการเท่านั้นไม่นำเอาเอกสารที่เป็น บรรณานุกรมของงานวิจัยทั้งหมดมาแสดง จึง ต้องระมัดระวังอย่างมาก ถ้าตอนใดตอนหนึ่งของบทความวิจัยได้มีการคัดลอก กล่าวถึง หรือนำ ผลงานของผู้อื่นมาใช้ จำเป็นต้องมีการอ้างอิงไว้ตามแบบที่วารสาร วิชาการฉบับนั้นกำหนดอย่าง เคร่งครัด สำหรับ กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) นั้นไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการ อ้างอิงนำเสนอไว้ ก่อนที่จะถึงตอนที่ เป็นการอ้างอิง ซึ่งบางบทความวิจัยอาจจะไม่มีส่วนนี้ก็ได้ แต่ถ้ามีให้เขียนอย่างสั้นว่าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากองค์กรใด หรือบุคคลใด พื้นที่กระดาษมีความสำคัญมากในการทำวารสาร

คำแนะนำการเขียนบทความวิจัย

ในการเริ่มเขียนบทความวิจัยนั้น ผู้เขียนจะมีความเหนื่อยล้ามาจากการทำวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัยฉบับ สมบูรณ์อยู่แล้ว แม้บางท่านอาจจะยังไม่ได้เขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสร็จสิ้นก่อนการ เขียนบทความวิจัยเพื่อการพิมพ์เผยแพร่ก็ตาม แต่ขอให้พึงระลึกเสมอว่าการเผยแพร่ผลงานเป็นขั้นตอนหนึ่ง และเป็นภารกิจที่สำคัญของการทำวิจัยให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ และความกังวลนี้จะมีมากสำหรับผู้เริ่มทำวิจัยและต้องเขียนบทความวิจัย เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการคำแนะนำสำหรับนักวิจัยใหม่มีดังนี้

1. นับตั้งแต่เริ่มต้นที่จะทำวิจัย และในระหว่างทำการวิจัยให้เก็บข้อมูล และบันทึกเรื่องราว และเหตุการณ์ในการดำเนินการวิจัยไว้ให้ครบถ้วน ทั้งด้วยการเขียนจดบันทึก การ

บันทึกเสียง การบันทึกเป็นภาพถ่าย หรือ วิดิทัศน์ มีการระบุวันที่ เวลา และสถานที่ให้ครบถ้วนทุกครั้งที่มีการบันทึก

2. นำสิ่งที่บันทึกไว้มาเรียงลำดับตามวัน เวลา ที่เกิดขึ้น หรือตามขั้นตอนของการทำวิจัย
3. นำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์มาอ่านและทำความเข้าใจให้ละเอียด จะเป็นการดีมากถ้าท่านมีรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว เพราะจะทำให้ท่านทราบภาพรวมของงานวิจัยทั้งหมด
4. เขียน Outline หรือ โครงร่างที่ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ สำหรับที่จะเขียนในบทความวิจัย
5. ค้นหาแหล่งอ้างอิงและทำการบันทึกไว้สำหรับการเขียนในหัวข้อต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการลอกเลียนผลงานผู้อื่น หรือ Plagiarism
6. ดำเนินการเขียนตามหัวข้อในโครงร่างและเขียนตามข้อแนะนำในแต่ละตอนจากบทความ นี้ด้วยภาษาและสำนวนการเขียนของตนเองจากความเข้าใจในองค์รวมของงานวิจัยอย่างดีแล้ว
7. เมื่อเสร็จแล้วนำไปพิมพ์ต้นฉบับแล้วพักทิ้งไว้ไม่น้อยกว่า 2 วัน แต่ไม่ควรเกิน 5 วัน ใช้เวลาที่พักนั้นคิดวิเคราะห์ถึงการนำเสนอข้อมูลในส่วนต่าง ๆ แต่ละตอนในบทความวิจัย
8. กลับมาเพิ่มเติม แก้ไข ตัดทิ้ง ปรับปรุงส่วนต่าง ๆ จนเห็นว่าได้ทำอย่างเหมาะสมและดีที่สุดแล้ว
9. ให้ผู้อื่นที่อยู่ในกลุ่มพวกเดียวกัน (Peer) อ่านบทความวิจัยนี้ก่อน และขอความเห็นเพื่อการปรับปรุง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ขยายความหรือคงไว้ตามที่ผู้วิจัยเห็นสมควร และเตรียมการชี้แจงป้องกันในประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเมื่อบทความวิจัยได้ รับการพิมพ์เผยแพร่แล้ว
10. ตรวจสอบถูกต้องของต้นฉบับในด้านรูปการพิมพ์ การอ้างอิง ความชัดเจน หรือ คุณภาพของภาพประกอบและตารางตามแบบตามที่วารสารวิชาการกำหนด รวมทั้งการใช้คำ ตัวสะกด และไวยากรณ์

บทความวิชาการ

เป็นบทความที่มุ่งถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือผลการค้นพบ ลักษณะของบทความทางวิชาการจะแตกต่างไปจากบทความอื่น ๆ ตรงที่จะเรียบเรียงขึ้นไว้อย่างเป็นระเบียบ ผู้เขียนอาจเป็นบุคคล สมาคมวิชาชีพ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ดังนั้น บทความทางวิชาการจึงมีได้ทุกสาขา

ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของบทความทางวิชาการต่าง ๆ จะมีลักษณะที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งมีทั้งการแสดงความคิดเห็นทั่วไปให้คนอ่านโดยไม่จำกัดกลุ่ม หรือ

เขียนวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์เปรียบเทียบ หรือนำเสนอผลการวิจัยเพื่อนักวิชาการสาขาเดียวกันอ่าน เท่านั้นก็ได้

ลักษณะสำคัญของบทความทางวิชาการ

1. มีการนำเสนอความรู้ ความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีหลักฐานทางวิชาการอ้างอิง
2. มีการวิเคราะห์ วิจารณ์ ให้ผู้อ่านเห็นประเด็นสำคัญอันเป็นสาระประโยชน์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอแก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัว หรือประสบการณ์และผลงานของผู้อื่นมาใช้
3. มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างในความรู้ความคิดที่นำเสนอ
4. มีการอ้างอิงทางวิชาการและให้แหล่งอ้างอิงทางวิชาการอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ และจรรยาบรรณของนักวิชาการ
5. มีการอภิปรายให้แนวคิด แนวทางในการนำความรู้ ความคิดที่นำเสนอไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือมีประเด็นใหม่ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการสืบเสาะหาความรู้หรือพัฒนาความคิดในประเด็นนั้น ๆ ต่อไป

ส่วนประกอบของบทความทางวิชาการ

1. ส่วนนำ จะเป็นส่วนที่ผู้เขียนจงใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ตามแต่ผู้เขียนจะเห็นสมควร เช่น อาจใช้ภาษาที่กระตุ้น จูงใจผู้อ่านหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปราย หรือตั้งประเด็นคำถามหรือปัญหาที่ท้าทายความคิดของผู้อ่านหรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน เป็นต้น
2. ส่วนสาระสำคัญของเรื่อง การจัดลำดับเนื้อหาสาระ ผู้เขียนควรมีการวางแผนจัดโครงสร้างของเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ และจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระนั้น การนำเสนอเนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระนั้นได้โดยง่าย
3. ส่วนสรุป บทความทางวิชาการที่ดีควรมีการสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ ซึ่งอาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อ คือการเลือกเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท
4. ส่วนอ้างอิง เนื่องจากบทความทางวิชาการ เป็นงานที่เขียนขึ้นบนพื้นฐานของวิชาการที่ได้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัยกันมาแล้ว และการวิเคราะห์ วิจารณ์อาจมีการเชื่อมโยงกับผลงานของผู้อื่นจึงจำเป็นต้องมีการอ้างอิงเมื่อนำข้อความหรือผลงานของผู้อื่นมาใช้ โดยการระบุให้

ชัดเจนว่าเป็นงานของใคร ทำเมื่อไร และนำมาจากไหน เป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน และประกาศให้ผู้อ่านรับรู้

วงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ(System development life cycle : SDLC)

วงจรการพัฒนาระบบ หรือที่นิยมเรียกย่อ ๆ ว่า SDLC เป็นวิธีการที่นักวิเคราะห์ระบบใช้ในการพัฒนาระบบงาน เพื่อที่จะใช้เรียงลำดับเหตุการณ์หรือกิจกรรม ที่จะต้องกระทำก่อนหรือกระทำในภายหลัง เพื่อที่จะช่วยให้การพัฒนาระบบงานทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งนักวิเคราะห์ระบบจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน ถูกระบุว่าในแต่ละขั้นตอนนั้น จะต้องทำอะไร ทำอย่างไร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ โดยทั่วไปวงจรการพัฒนาระบบจะมีการทำงานเป็นขั้นตอนต่างๆ ในแต่ละขั้นตอนจะประกอบด้วยรายละเอียดของการทำงานหลายอย่าง รวมทั้งกำหนดเป้าหมายของการทำงานของแต่ละขั้นตอน และจะต้องแสดงความก้าวหน้าของโครงการที่ได้กระทำในแต่ละขั้นตอนด้วย โดยจะต้องมีการทำรายงานเพื่อแสดงผลการทำงานในแต่ละขั้นตอน เพื่อเสนอให้ผู้บริหารพิจารณาตัดสินใจว่า จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปของการพัฒนาระบบ หรือเปลี่ยนทิศทางของการทำโครงการนั้นหรือไม่ หรือหากขั้นตอนการพัฒนาระบบในขั้นตอนใดยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ ก็อาจจะต้องให้นักวิเคราะห์ระบบกลับไปศึกษารายละเอียดของการทำงานในขั้นตอนก่อนหน้านั้นอีก จนกว่าผู้บริหารจะสามารถตัดสินใจได้ วงจรการพัฒนาระบบจะแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ (วิชาญ เลิศวิภาตระกูล, 2530)

1. การกำหนดปัญหา (Problem Definition)

การกำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนของการกำหนดขอบเขตของปัญหา สาเหตุของปัญหาจากการดำเนินงานในปัจจุบัน ความเป็นไปได้กับการสร้างระบบใหม่ การกำหนดความต้องการระหว่างนักวิเคราะห์ระบบกับผู้ใช้งาน โดยข้อมูลเหล่านี้ได้จากการสัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อทำการสรุปเป็นข้อกำหนดที่ชัดเจน ในขั้นตอนนี้หากเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่ อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่า ขั้นตอนของการศึกษาความเป็นไปได้

สรุปขั้นตอนของการกำหนดปัญหา

- 1.1 รับรู้สภาพของปัญหาที่เกิดขึ้น
- 1.2 ค้นหาต้นเหตุของปัญหา รวบรวมปัญหาของระบบงานเดิม
- 1.3 ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการพัฒนาระบบ

1.4 จัดเตรียมทีมงาน และกำหนดเวลาในการทำโครงการ

1.5 ลงมือดำเนินการ

2. การวิเคราะห์ (Analysis)

การวิเคราะห์เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบปัจจุบัน โดยการนำข้อกำหนดความต้องการที่ได้มาจากขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์ในรายละเอียด เพื่อการพัฒนาเป็นแบบจำลองตรรกะ ซึ่งประกอบด้วย แผนภาพกระแสข้อมูล คำอธิบายการประมวลผล ข้อมูล และแบบจำลองข้อมูล ในรูปแบบของ ER-Diagram ทำให้ทราบถึงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในระบบว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความเกี่ยวข้อง หรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งใด

สรุปขั้นตอนของการวิเคราะห์

2.1 วิเคราะห์ระบบงานปัจจุบัน

2.2 การกำหนดความต้องการ หรือเป้าหมายของระบบใหม่

2.3 วิเคราะห์ความต้องการเพื่อสรุปเป็นข้อกำหนด

2.4 สร้างแผนภาพ DFD และแผนภาพภาพ E – R

3. การออกแบบ (Design)

การออกแบบเป็นขั้นตอนของการนำผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ของตรรกะ มาทำการออกแบบระบบ โดยการออกแบบจะเริ่มจากส่วนของอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่างๆ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่นำมาพัฒนาการออกแบบจำลองข้อมูล การออกแบบรายงาน และการออกแบบ จอภาพในส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ การจัดทำพจนานุกรมข้อมูล

สรุปขั้นตอนของการออกแบบ

3.1 พิจารณาแนวทางในการพัฒนาระบบ

3.2 ออกแบบสถาปัตยกรรมระบบ

3.3 ออกแบบรายงาน

3.4 ออกแบบหน้าจออินพุตข้อมูล

3.5 ออกแบบผังงานระบบ

3.6 ออกแบบฐานข้อมูล

3.7 การสร้างต้นแบบ

3.8 การออกแบบโปรแกรม

4. การพัฒนา (Development)

การพัฒนาเป็นขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรม ด้วยการสร้างชุดคำสั่งหรือเขียนโปรแกรมเพื่อสร้างระบบงาน โดยโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับเทคโนโลยีใช้งานอยู่ ซึ่งในปัจจุบันภาษาระดับสูงได้มีการพัฒนาในรูปแบบของ 4GL ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนา รวมทั้งการมีวิศวกรรมซอฟต์แวร์ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยต่าง ๆ มากมายให้เลือกใช้ตามความเหมาะสม

สรุปขั้นตอนการพัฒนา

- 4.1 พัฒนาโปรแกรม
- 4.2 เลือกภาษาโปรแกรมที่เหมาะสม
- 4.3 สามารถนำเครื่องมือมาช่วยพัฒนาโปรแกรมได้
- 4.4 สร้างเอกสารประกอบโปรแกรม

5. การทดสอบ (Testing)

การทดสอบระบบ เป็นขั้นตอนของการทดสอบระบบก่อนที่จะนำไปปฏิบัติการใช้งานจริง ทีมงานจะทำการทดสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อน ด้วยการสร้างข้อมูลจำลองเพื่อตรวจสอบการทำงานของระบบ หากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะย้อนกลับไปในขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรมใหม่ โดยการทดสอบระบบนี้ จะมีการตรวจสอบอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน คือ การตรวจสอบรูปแบบภาษาเขียน (Syntax) และการตรวจสอบวัตถุประสงค้งานตรงกับความต้องการหรือไม่

สรุปขั้นตอนของการพัฒนา

- 5.1 ทดสอบไวยากรณ์ภาษาคอมพิวเตอร์
- 5.2 ทดสอบความถูกต้องของผลลัพธ์ที่ได้
- 5.3 ทดสอบว่าระบบที่พัฒนาตรงตามความต้องการของผู้ใช้หรือไม่
- 5.4 สร้างเอกสารประกอบโปรแกรม

6. การนำระบบไปใช้ (Implementation Phase)

ขั้นตอนต่อมาหลังจากที่ได้ทำการทดสอบ จนมีความมั่นใจแล้วว่าระบบสามารถทำงานได้จริงและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ จากนั้นจึงดำเนินการติดตั้งระบบเพื่อใช้งานจริง

สรุปขั้นตอนของการนำระบบไปใช้

- 6.1 ศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ก่อนที่จะนำระบบไปติดตั้ง
- 6.2 ติดตั้งระบบให้เป็นไปตามสถาปัตยกรรมระบบที่ออกแบบไว้
- 6.3 จัดทำคู่มือระบบ
- 6.4 ฝึกอบรมผู้ใช้
- 6.5 ดำเนินการใช้ระบบงานใหม่
- 6.6 ประเมินผลการใช้งานของระบบใหม่

7. การบำรุงรักษา (Maintenance)

เป็นขั้นตอนของการปรับปรุงแก้ไขระบบหลังจากที่ได้มีการติดตั้ง และใช้งานแล้วในขั้นตอนนี้อาจเกิดจากจุดบกพร่องของโปรแกรม ซึ่งโปรแกรมเมอร์จะต้องรีบแก้ไขให้ถูกต้อง หรือเกิดจากความต้องการของผู้ใช้งานที่ต้องการเพิ่มโมดูลในการทำงานอื่น ๆ ซึ่งทั้งนี้ก็จะเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดความต้องการที่เคยตกลงกันก่อนหน้าด้วย ดังนั้นในส่วนงานนี้จะคิดค่าใช้จ่ายเพิ่มหรืออย่างไรเป็นเรื่องของรายละเอียดที่ผู้พัฒนาหรือนักวิเคราะห์ระบบจะต้องดำเนินการกับผู้ว่าจ้าง

สรุปขั้นตอนการบำรุงรักษา

- 7.1 กรณีเกิดข้อผิดพลาดขึ้นจากระบบ ให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง
- 7.2 อาจจำเป็นต้องเขียนโปรแกรมเพิ่ม กรณีที่ผู้ใช้มีความต้องการเพิ่มเติม
- 7.3 วางแผนรองรับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
- 7.4 บำรุงรักษาระบบงาน และอุปกรณ์

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามวงจรการพัฒนาแบบ SDLC มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดปัญหา, การวิเคราะห์, การออกแบบ, การพัฒนา, การทดสอบ, การนำระบบไปใช้, การบำรุงรักษา โดยนำไปใช้ในกระบวนการพัฒนาเครื่องมือ คือ ระบบวารสารงานวิจัย คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุโดยใช้ยูเอ็มแอล (Unified Modeling Language: UML)

การวิเคราะห์และออกแบบระบบเชิงวัตถุเป็นวิธีที่นิยมกันมากในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทดแทนการออกแบบระบบแบบเดิม กระบวนการพัฒนาระบบตามแบบวิธี Rational Unified Process หรือ Rational Objectory Process เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกระบวนการพัฒนาระบบทั้งหมด โดยการพิจารณาทั้งงานด้านการบริหารและงานด้านเทคนิค กระบวนการพัฒนาจะมีลักษณะการทำซ้ำ (Iterative) และการเพิ่มขึ้น (Incremental) ดังนั้นงานที่ทำจะไม่มีมากในคราวเดียวกันในตอนสุดท้ายของโครงการ แต่จะมีการแบ่งงานออกเป็นช่วง ๆ (Phase) ในช่วงของการสร้างระบบ (Construction Phase) การทดสอบ และการรวบรวมส่วนย่อยเข้ากับระบบรวม จะมีการทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อจะให้ได้โปรแกรมที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการ ในการทำซ้ำแต่ละรอบจะประกอบด้วยวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การเขียนโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างและการพัฒนาซอฟต์แวร์ (Implement) และการทดสอบระบบ (Testing) โดยสามารถแสดงได้ดังนี้ (ชาลี และเทพฤทธิ์, 2544 : 38 - 80)

1. ช่วงของการพัฒนาระบบ

1.1 อินเซพชันเฟส (Inception Phase) เป็นการเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระบบที่ต้องการ โดยจะมีความเกี่ยวข้องกับฟังก์ชันการทำงานต่าง ๆ ความสามารถประสิทธิภาพเทคโนโลยีที่ใช้ และคุณสมบัติอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการกำหนดแนวคิดเพิ่มเติมและแสดงวิธีที่ใช้ในการพัฒนาในขั้นตอนต่อไป และแสดงวิธีการที่ทำให้ระบบมีความสามารถมากขึ้น โดยผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการนี้จะปรากฏอยู่ในรูปของงานโดยรวม ซึ่งแสดงว่าต้องสร้างอะไรขึ้นมาบ้างกำหนดว่าจะสร้างได้อย่างไร และมีการทำงานอย่างไร กระบวนการนี้จำเป็นต้องมีทักษะในการวิเคราะห์ระบบให้ออกมาอยู่ในรูปของฟังก์ชันหลักของระบบ และผู้ติดต่อกับระบบ (Actor) ซึ่งอธิบายอยู่ในรูปของมุมมองการใช้งาน (Use Case View) และยังต้องมีการวางแผนด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบ ความสามารถทางการตลาดการวิเคราะห์ความเสี่ยง และผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งในกรณีการพัฒนาระบบเพื่อธุรกิจ

1.2 อีลาโบเรชันเฟส (Elaboration Phase) จะประกอบไปด้วยรายละเอียดของการวิเคราะห์ระบบ การกำหนด และวางแผนก่อนการทำงานขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่

1.2.1 แผนผังที่แสดงภาพในเชิงสถิตยของระบบ (Static Diagram) โดยจะแสดงถึงการมีอยู่ของคลาส และความสัมพันธ์ระหว่างคลาส แต่จะไม่แสดงถึงกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น ซึ่งมี 2 แผนผังที่ใช้งาน คือ แผนผังการใช้งานของระบบ (Use Case Diagram) และแผนผังอธิบายความสัมพันธ์ของเอนทิตี (Entity) ต่าง ๆ ของระบบ (Class Diagram)

1.2.2 แผนผังที่แสดงภาพในเชิงกิจกรรมของระบบ (Dynamic Diagram) โดยเป็นการแสดงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของ Class ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในระบบ ซึ่งมี แผนผังที่ใช้งาน คือ แผนผังแสดงการทำงานระหว่างออบเจกต์ (Sequence Diagram) และแผนผังแสดงสถานะ (Statechart Diagram) ซึ่งแสดงสถานะต่าง ๆ ที่ คลาสหนึ่งคลาสจะเป็นได้ในระหว่างช่วงชีวิตในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ (Event) ที่เกิดขึ้น

1.3 คอนสตรัคชันเฟส (Construction Phase) เป็นการพัฒนาระบบจริงขึ้น โดยเป็นการเขียนโปรแกรม ซึ่งมีการพัฒนาแบบทำซ้ำ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งกระบวนการที่ทำซ้ำจะประกอบด้วย ขั้นตอนการวิเคราะห์ ออกแบบ เขียนโปรแกรม และการทดสอบ จากนั้นทำการรวมเป็นระบบใหญ่ขึ้นจนได้ระบบที่ต้องการผลลัพธ์ของการทำงานช่วงนี้คือ ระบบที่ต้องการ

1.4 ทรานซิชันเฟส (Transition Phase) เป็นกระบวนการของการส่งผลิตภัณฑ์ไปสู่ผู้ใช้งานจริง รวมไปถึงการหาตลาดหรือ การแพ็คเกจ (Packing) และการบำรุงรักษาและการสอนการใช้โปรแกรมและจัดทำคู่มือการใช้โปรแกรม

2. ส่วนประกอบของ UML ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 มุมมอง (View) เป็นระบบงานทั้งหมดอาจมีหลายส่วนที่ต้องพิจารณา เพราะอาจมีขอบข่ายงานที่กว้างขวางและซับซ้อนการอธิบายกระบวนการทำงานต่าง ๆ ของระบบไม่สามารถอธิบายได้เพียงแค่มุมมองเดียว ดังนั้นการมองระบบควรจะต้องเป็นมุมมองต่าง ๆ กัน เช่น มุมมองด้าน Functional, Nonfunctional มุมมองขององค์กร เป็นต้น ซึ่งแต่ละไดอะแกรมสามารถที่จะมีมุมมองของผู้ใช้งานระบบ ผู้เขียนโปรแกรมพัฒนาระบบ ซึ่งแต่ละมุมมองทำให้ผู้ทำระบบเข้าใจระบบในแง่มุมมองที่ต่าง ๆ กัน มุมมองต่าง ๆ ของ UML มีดังนี้

2.1.1 มุมมองการใช้งาน (Use Case View) เป็นการมองระบบจากผู้ใช้ภายนอกหรือผู้ใช้ระบบซึ่งไดอะแกรมที่ใช้อธิบาย คือ ยูสเคสไดอะแกรม (Use-Case Diagram) หรือบางครั้ง แอคทิวิตีไดอะแกรม (Activity Diagram) ตัวอย่างผู้ใช้ระบบ เช่น ลูกค้า ผู้ออกแบบ ผู้ทดสอบระบบ นักเรียน อาจารย์ เป็นต้น ยูสเคส (Use Case) ในยูสเคสไดอะแกรมเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของระบบ จึงเป็นศูนย์กลางของมุมมองอื่น ๆ ที่จะต้องมีการทำงานต่างๆ ครอบคลุมที่กำหนดไว้ในยูสเคสไดอะแกรม

2.1.2 มุมมองทางตรรกะ (Logical View) ใช้อธิบายว่าสามารถที่จะจัดการทำงานของระบบให้เป็นไปตามที่ต้องการได้อย่างไรและมีบริการอะไรให้กับผู้ใช้งาน Logical View ต่างจาก Use Case View เนื่องจากเป็นมุมมองของผู้ออกแบบและพัฒนาระบบ โดยจะแสดงในรูปแบบของโครงสร้างแบบสถิต (Static) เช่น คลาส ออบเจกต์ (Object) ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานร่วมกันแบบไดนามิก (Dynamic Collaboration) ซึ่งเกิดเมื่อออบเจกต์ส่งแอสเซสระหว่างการทำงาน

2.1.3 มุมมองในการนำไปใช้ (Deployment View) เป็นการแสดงการจัดระบบในระดับกายภาพ (Physical) ให้เหมาะสม เช่น การเชื่อมต่อระหว่างคอมพิวเตอร์และโหนดต่าง ๆ และรวมถึงการแมพ (Map) คอมโพเนนต์ต่าง ๆ ในระดับโครงสร้างทางกายภาพ เช่น ลำดับของหรือโปรแกรมในแต่ละเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้สำหรับผู้พัฒนาระบบ ผู้ร่วมพัฒนาระบบ ผู้ทดสอบระบบ ระบบอธิบายโดยดีพลอยเมนต์ไดอะแกรม (Deployment Diagram)

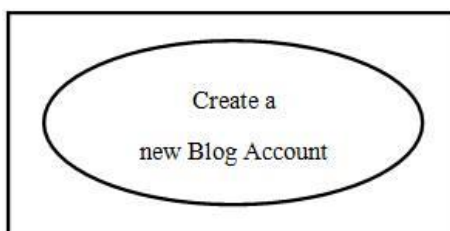
2.1.4 มุมมองของกระบวนการ (Process View) ไดอะแกรมเป็นกราฟซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ที่จัดเรียงขึ้น เพื่อใช้อธิบายระบบในมุมมองต่าง ๆ ในระบบหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วยหลาย ๆ ไดอะแกรม แต่ละไดอะแกรมยังสามารถมองได้หลาย ๆ มุมมองด้วย

3. ไดอะแกรมใน UML ประกอบด้วย

3.1 ยูสเคสไดอะแกรม (Use-Case Diagram) สิ่งที่สำคัญในการสร้างยูสเคส คือ การค้นหาว่าระบบทำงานอะไรได้บ้าง โดยไม่สนใจว่าข้างในสิ่งที่ระบบต้องทำมีกลไกการทำงานอย่างไรหรือใช้เทคนิคการสร้างอย่างไรเปรียบเสมือนเป็น “กล่องดำ” (Black Box)

ยูสเคสไดอะแกรมจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้งานกับระบบ ซึ่งจะมีแอกเตอร์ (Actor) กับระบบ โดยติดต่อผ่านยูสเคสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจะใช้ในการสื่อสารกับผู้ใช้ เพื่ออธิบายถึงฟังก์ชันการทำงานหลักของระบบยูสเคสไดอะแกรม ก็คือ การทำงานต่างๆ ที่ผู้ใช้ต้องการ ซึ่งจะได้มาจากการสอบถามจากผู้ใช้

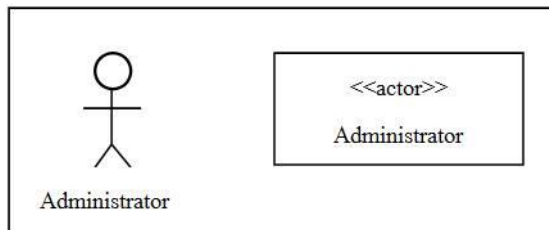
3.1.1 ยูสเคส (Use Case) คือ ความสามารถหรือฟังก์ชันที่ระบบซอฟต์แวร์จะต้องทำได้ เช่น ค้นหาข้อมูลของนักศึกษา คุณสมบัติของยูสเคส จะต้องถูกกระทำโดยแอกเตอร์ และแอกเตอร์เป็นผู้ติดต่อกับระบบตามยูสเคสที่กำหนดไว้ ยูสเคสรับข้อมูลจากแอกเตอร์ และส่งข้อมูลให้แอกเตอร์นั้นคือ แอกเตอร์กระทำกับยูสเคสโดยการส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบตามยูสเคสหรือรับค่าที่ระบบจะส่งกลับให้ยูสเคส ถือว่าเป็นการรวบรวมเอาคุณลักษณะความต้องการในระบบอย่างสมบูรณ์เปรียบเสมือนเป็นการสรุปความต้องการของผู้ใช้ออกเป็นข้อ ๆ อย่างครบถ้วน โดยการเขียนยูสเคสใช้สัญลักษณ์รูปวงรี และคำอธิบายฟังก์ชันการทำงานอยู่ในวงรีนั้น ดังภาพที่ 8 แสดงยูสเคสการสร้างบัญชีชื่อผู้ใช้บล็อก (Blog)

ภาพที่ 8 แสดงยูสเคสการสร้างบัญชีชื่อผู้ใช้บล็อก (Blog)

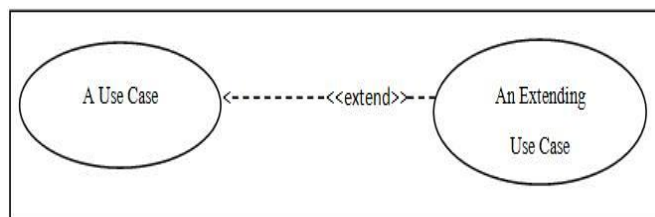
ที่มา: อีรพล ด้านวิริยะกุล. (2549 : 34)

3.1.2 แอคเตอร์ (Actor) คือ ผู้ที่กระทำกับยูสเคสนั้นๆ เช่น นักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ไม่ใช่ส่วนประกอบของระบบ แต่เป็นส่วนที่ใช้ติดต่อกับระบบ ซึ่งอาจเป็นเพียงการป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ หรือการส่งข้อมูลออกจากระบบ หรืออาจเป็นทั้งสองอย่างอาจมองได้เป็น แอคเตอร์หลัก หมายถึง แอคเตอร์ที่มีความสำคัญโดยตรงต่อความสามารถหลักของระบบ ซึ่งถูกแสดงด้วย ยูสเคสผู้ใช้งานระบบจะให้ความสำคัญกับงานที่แอกเตอร์หลักจะต้องกระทำมากที่สุดแอกเตอร์รอง หมายถึง แอคเตอร์ที่มีหน้าที่สำคัญรองลงไปจาก แอคเตอร์หลักโดยการเขียนแอกเตอร์จะใช้สัญลักษณ์รูปคน ดังภาพที่ 9 แสดงแอกเตอร์ผู้ดูแลระบบ

ภาพที่ 9 ตัวอย่างแอกเตอร์
ที่มา:ธีรพล ด้านวิริยะกุล. (2549 : 34)

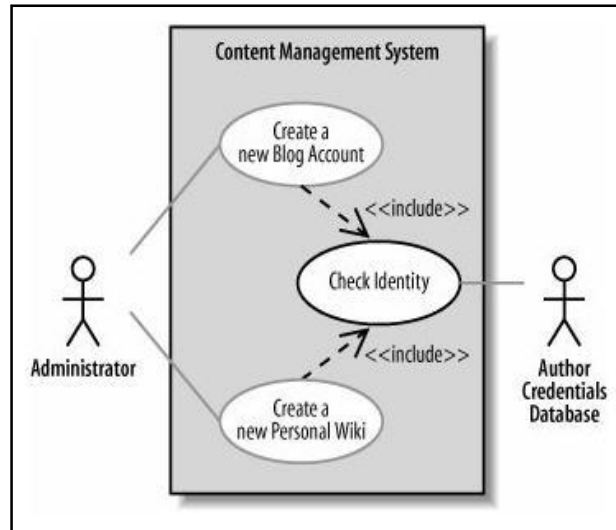
3.1.3 สันความสัมพันธ์ระหว่างยูสเคส (Relationship) คือ เส้นเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแอกเตอร์ กับ แอกเตอร์ หรือ ยูสเคส กับ ยูสเคส ซึ่งมีอยู่สองชนิด ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบขยาย (Extend Relationship) ยูสเคสหนึ่งอาจถูกช่วยเหลือโดยการทำงาน ยูสเคสอื่น สัญลักษณ์ใน UML คือ ลูกศรเส้นประที่ชี้จากยูสเคสแรกไปยังยูสเคสที่ถูกช่วยเหลือ หรือถูกขยาย โดยมีคำว่า “extend” อยู่ในเครื่องหมายสเตอริโอไทป์ (Stereotype) <<extend>>อยู่กึ่งกลางลูกศร ดังภาพที่ 10 แสดงถึงยูสเคสด้านซ้ายได้รับฟังก์ชันการทำงานจากยูสเคสด้านขวา

ภาพที่ 10 ความสัมพันธ์แบบขยาย
ที่มา : ธีรพล ด้านวิริยะกุล. (2549 : 35)

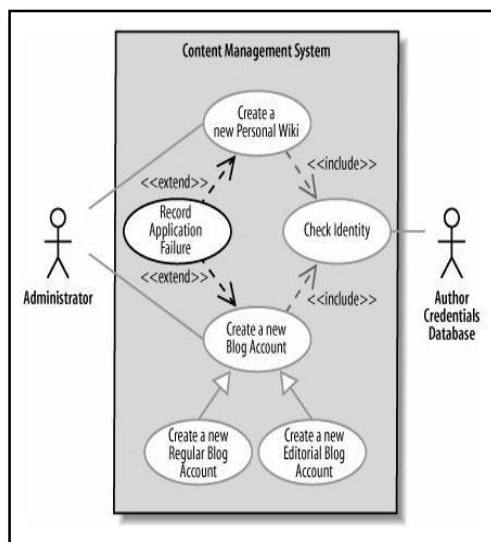
ความสัมพันธ์แบบรวม (Include Relationship) ยูสเคสหนึ่ง ๆ อาจจำเป็นต้องอาศัยการทำงานของยูสเคสอื่น ๆ สำหรับยูสเคสที่ถูกเรียกใช้โดยยูสเคสอื่น สัญลักษณ์ใน UML ของความสัมพันธ์ดังกล่าวคือ ลูกศรเส้นประที่ชี้จากยูสเคสที่ถูกเรียกใช้ โดยมีคำว่า “include” อยู่ใน

เครื่องหมายสเตริโอไทป์ <<include>>อยู่ที่กึ่งกลางลูกศร ในการสร้างบล็อก (Blog)ใหม่และสร้างข้อมูลส่วนตัวในเว็บวิกิพีเดียจำเป็นต้องผ่านการตรวจสอบ (Check Identity) ทุกครั้ง

ภาพที่ 11 ความสัมพันธ์แบบรวม
ที่มา:ธีรพล ด้านวิริยะกุล. (2549 : 35)

ตัวอย่างการเขียนยูสเคสไดอะแกรมของระบบบริหารจัดการเว็บไซต์ ดังภาพที่ 12 เมื่อผู้ดูแลระบบต้องการสร้างบล็อก (Blog) จำเป็นต้องสร้างข้อมูลส่วนตัวและสร้างบัญชีผู้ใช้ใหม่โดยในการสร้างแต่ละครั้งจะทำการเก็บบล็อก (Log) ถ้าการสมัครเกิดความผิดพลาดเมื่อลงทะเบียนสมบูรณ์ในการสร้างบล็อกและบัญชีจะถูกตรวจสอบโดยผู้ดูแลฐานข้อมูล

ภาพที่ 12 ตัวอย่างการเขียนยูสเคสไดอะแกรม

ที่มา: อีรพล ดำนวนวิริยะกุล. (2549 : 36)

3.2 คลาสไดอะแกรม (Class Diagram) แสดงโครงสร้างของส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงของระบบในมุมมองของผู้พัฒนาระบบ ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้หลายวิธี ได้แก่ การเชื่อมต่อกัน (Association) การพึ่งพาเรียกใช้คลาสอื่น (Dependent) ความเป็นลักษณะเฉพาะของคลาสอื่น (Specialized) รวมกันเป็นหน่วย (Package) ความสัมพันธ์ระหว่างคลาสต่าง ๆ เหล่านี้จะถูกแสดงโดยคลาสไดอะแกรม โดยรวมเข้าเป็นโครงสร้างภายในของคลาสเป็นกลุ่มแอททริบิวต์ (Attribute) และกลุ่มโอเปอเรชัน (Operation) ในระบบหนึ่งสามารถประกอบด้วยหลายคลาสไดอะแกรม

3.2.1 คลาส (Class) คือ กลุ่มของออบเจกต์ที่มีคุณสมบัติ (Attributes) และพฤติกรรม (Behavior) ร่วมกันรายละเอียดของสัญลักษณ์คลาส ชื่อของคลาสจะขึ้นต้นด้วยตัวใหญ่แบบหนา และเอียง หากเป็น Abstract Class แอททริบิวต์ประกอบด้วยชนิดของการเข้าถึง (Visibility) ของแอททริบิวต์ ได้แก่ Public ซึ่งถูกแสดงด้วยเครื่องหมาย (+) Private ซึ่งถูกแสดงด้วยเครื่องหมายลบ (-) และโปรเทกต์แสดงด้วยเครื่องหมาย (#) ชื่อของแอททริบิวต์ ประเภทของแอททริบิวต์ ซึ่งจะอยู่ต่อจากเครื่องหมายโคลอน (:). โดยอาจเป็น Primitive Data Type ของแต่ละภาษา โปรแกรมมิ่งซึ่งมักจะคล้ายคลึงกัน เช่น Integer, Boolean, Real เป็นต้น ค่าเริ่มต้นของแอททริบิวต์ คือ Public จะถูกแสดงด้วยเครื่องหมายเท่ากับ

3.2.2 โอเปอเรชันมีชนิดและสัญลักษณ์การเข้าถึงเช่นเดียวกับแอททริบิวต์ มีชื่อโอเปอเรชัน พารามิเตอร์ (Parameters) ประเภทของค่าที่ส่งคืน (Return Type)

3.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคลาส (Relationships) สามารถแบ่งออกได้เป็น ความสัมพันธ์แบบพึ่งพิง (Dependent) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคลาสที่ถูกพึ่งพิง (Independent Class) จะส่งผลต่อคลาสที่พึ่งพิง (Dependent Class) การโมเดลความสัมพันธ์แบบนี้สามารถทำได้โดยวาดเส้นตรงแบบมีหัวลูกศรเป็นเส้นโพร่งชี้จากซับคลาสที่พึ่งพิงไปยังคลาสที่ถูกพึ่งพิง ความสัมพันธ์แบบทั่วไป (Generalization) คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง Super Class และ Sub Class การโมเดลความสัมพันธ์แบบนี้วาดเส้นตรงหัวทึบที่มีหัวลูกศรเป็นรูปสามเหลี่ยมโพร่งชี้จาก คลาสไปยัง Super Class ความสัมพันธ์แบบมีความสัมพันธ์กัน (Association) สามารถแบ่งได้เป็น

ความสัมพันธ์แบบปกติ (Normal Association) มักใช้ในระบบโมเดลที่ซับซ้อนโดยเฉพาะระบบสารสนเทศ ปกติจะเป็นความสัมพันธ์แบบสองทิศทาง จะวาดด้วยเส้นตรงทึบเชื่อมระหว่างสองคลาสและมีชื่อความสัมพันธ์กำกับอยู่ โดยชื่อนี้มักเป็นคำกริยาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดปริมาณของคลาสหรือออบเจ็กต์ที่สัมพันธ์กันอยู่ เรียกว่า Multiplicity

1 หมายถึง จะมีออบเจ็กต์ในคลาสใดอะแกรมได้หนึ่งออบเจ็กต์เท่านั้น

0...1 หมายถึง จะมีออบเจ็กต์ในคลาสใดอะแกรมได้หนึ่งหรืออาจจะไม่มีก็ได้

M...N หมายถึง จะมีออบเจ็กต์ในคลาสใดอะแกรมได้ตั้งแต่ M ถึง N (เมื่อ M, N เป็นจำนวนเต็มบวก)

* หมายถึง จะมีออบเจ็กต์ในคลาสใดอะแกรมได้ตั้งแต่ศูนย์ขึ้นไป

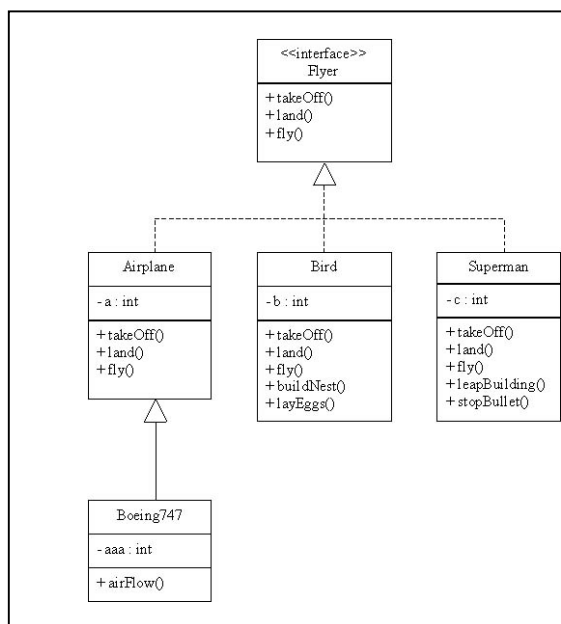
0...* หมายถึง จะมีออบเจ็กต์ในคลาสใดอะแกรมได้ตั้งแต่ศูนย์ขึ้นไป

1...* หมายถึง จะมีออบเจ็กต์ในคลาสใดอะแกรมได้ตั้งแต่หนึ่งขึ้นไป

การรวมกัน (Aggregation) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคลาสหรือออบเจ็กต์ในแง่ของการรวมกันแสดงด้วยเส้นทึบโยงระหว่างคลาสโดยมีสัญลักษณ์หัวแหลมตัดติดอยู่ระหว่างปลายเส้น ความสัมพันธ์กับคลาสที่หมายถึงสิ่งที่ใหญ่กว่า และส่วนประกอบ (Composition) คล้ายคลึงกับความสัมพันธแบบ Normal Aggregation แต่คลาสที่เป็นองค์ประกอบจะเป็นส่วนหนึ่งของคลาสที่ใหญ่กว่าและเมื่อคลาสที่ใหญ่กว่าถูกทำลายคลาสที่เป็นองค์ประกอบจะถูกทำลายด้วยเส้นที่ใช้แสดงการส่งข้อมูลมีอยู่ 4 ชนิด ได้แก่ เส้นทั่วไป เป็นเส้นที่ใช้ส่งเมสเสจแบบทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงจะถูกแสดงเป็นหัวลูกศรธรรมดา คำอธิบายประกอบเป็นคำอธิบายทั่วไป เส้นชิงโครนัส เป็นเส้นที่ส่งข้อมูลไปแล้วจำเป็นต้องรอผลการตอบกลับเหมาะสำหรับงานแบบเรียลไทม์ (Real Time) ที่หลายๆ งานอย่างน้อยต้องทำพร้อมกันลักษณะเป็นหัวเส้นตรงโพร่งครึ่งซีก และเส้นตรงส่งกลับจากการเรียกใช้ฟังก์ชัน ลักษณะเป็นเส้นตรงประหัวลูกศรหัวโพร่งชี้จากขวามาซ้ายเป็นการ Return From Method Call มักใช้คู่กับเส้นที่ 1 เมื่อเมธอดที่ถูกเรียกใช้มีค่าบางอย่างที่ต้องการส่งกลับมาตัวอย่างการเขียน

คลาสไดอะแกรม ดังภาพที่ 13 แสดงถึงกลุ่มของคลาสการบินที่มีฟังก์ชันบินได้ลงจอด และขึ้นสู่อากาศสามารถแยกย่อยออกเป็นได้ 3 แบบได้แก่ เครื่องบิน นก ยอดมนุษย์ ซึ่งแต่ละคลาสมีความสามารถที่แตกต่างกันโดยยังคงคุณสมบัติของคลาสการบินอยู่ จากภาพจะเห็นคลาสเครื่องบินสามารถแยกออกมาเป็น เครื่องบินโบอิง (Boeing 747) มีความสามารถพิเศษในการใช้เทคโนโลยีไอพ่น เป็นต้น

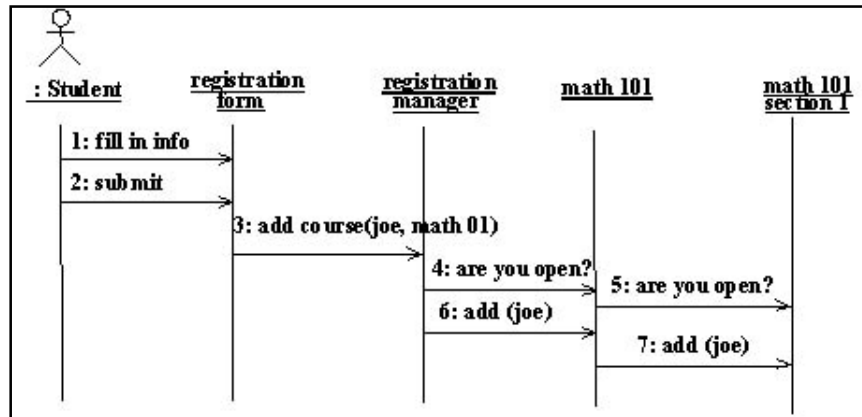
ภาพที่ 13 ตัวอย่างการเขียนคลาสไดอะแกรม

ที่มา:ธีรพล ด้านวิริยะกุล. (2549 : 38)

3.3 ซีควেনซ์ไดอะแกรม (Sequence Diagram) จะบอกว่าในยูสเคสนั้นวัตถุแต่ละตัวจะติดต่อสื่อสารกันอย่างไร มีขั้นตอนการทำงานอย่างไร โดยจะเน้นไปที่แกนเวลาเป็นสำคัญถ้าเวลาเปลี่ยนขั้นตอนการทำงานจะเปลี่ยนโดยมีแอกเตอร์เป็นผู้เริ่มกระทำเริ่มต้น

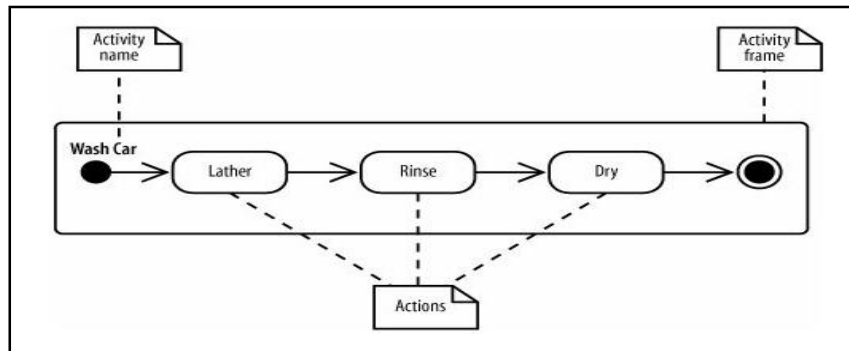
ซีควেনซ์ไดอะแกรมใน UML จะมีแกนสมมุติ 2 แกนคือแกนตั้ง และแกนนอน แกนนอนจะแสดงขั้นตอนการทำงานหรือการส่งเมสเสจระหว่างวัตถุ โดยแต่ละวัตถุจะส่งข้อมูลถึงกันว่าต้องทำอะไร เมื่อใดส่วนแกนตั้งเป็นแกนเวลา แกนนอนและแกนตั้งต้องสัมพันธ์กันส่วนวัตถุหรือคลาสแทนด้วยรูปสี่เหลี่ยมเรียงกันตามแนวนอน ภายในบรรจุชื่อออบเจกต์ตามด้วยเครื่องหมายโคลอน และชื่อคลาส เส้นประที่อยู่ในแนวแกนเวลาซึ่งแสดงถึงชีวิตวัตถุ สี่เหลี่ยมแนวตั้งที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกับวัตถุหรือคลาส เรียกว่า Activation ซึ่งใช้แสดงช่วงเวลาที่วัตถุกำลังปฏิบัติงานและส่งข้อมูลระหว่างวัตถุรวมถึงแสดงการสิ้นสุดลงของออบเจกต์หรือการถูกทำลายด้วยเครื่องหมายกากบาทไว้ที่ปลายเส้นชีวิตของออบเจกต์ ตัวอย่าง การเขียนซีควেনซ์ไดอะแกรม สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 14 อธิบายได้ว่านักเรียน

สามารถกรอกข้อมูลลงทะเบียนผ่านฟอร์มเมื่อลงทะเบียนเสร็จระบบจะทำการเพิ่มชื่อพร้อมกับรายวิชาที่ลงทะเบียนให้นายทะเบียนตรวจสอบว่ารายวิชานั้นเปิดสอนหรือไม่ถ้าเปิดสอนทำการเพิ่มชื่อนักเรียนเข้าเรียน และทำการตรวจสอบช่วงเวลาเรียนที่ว่างถ้าว่างอยู่ระบบจะทำการเพิ่มชื่อ

ภาพที่ 14 ตัวอย่างการเขียนซีควเอนซ์ไดอะแกรม
ที่มา:ธีรพล ตำนาวิริยะกุล. (2549 : 39)

3.4 แอคทิวิตีไดอะแกรม (Activity Diagram) แสดงลำดับการไหลของกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะอธิบายกิจกรรมในลักษณะของการกระทำจะมีเงื่อนไขและการตัดสินใจกำหนดไว้เพื่อควบคุมการไหลของกิจกรรมรวมถึงแมสเชสที่รับส่งระหว่างแต่ละกิจกรรมแสดงด้วยสี่เหลี่ยมมนเหมือนแคปซูลเชื่อมโยงกันด้วยลูกศรเพื่อแสดงลำดับการทำแอคทิวิตี (Activity) ถัดไปได้ โดยจะมีเส้นลูกศรชี้เข้ามารวมที่จุดเดียว (เส้นตรงแนวนอน) นั่นคือ แอคทิวิตีที่ชี้เข้ามาที่เส้นที่บดงกล่าวเสร็จแล้วก่อน จึงทำให้แอคทิวิตีถัดไปได้ การแบ่งเป็นสวิมเลนส์ (Swimlanes) เหมือนสระว่ายน้ำโดยแบ่งช่องในแนวดิ่งและกำหนดแต่ละช่องด้วยชื่อของออบเจกต์ไว้แถวบนสุด ตัวอย่างการเขียนแอคทิวิตีไดอะแกรม ดังภาพที่ 8 แสดงตัวอย่างการเขียนแอคทิวิตีไดอะแกรมของการล้างรถเริ่มจากล้างด้วยแชมพู ทำการล้างแชมพู เป่าลมให้แห้ง

ภาพที่ 15 ตัวอย่างการเขียนแอกทิวิตี้ไดอะแกรม
ที่มา:ธีรพล ด้านวิริยะกุล. (2549 : 40)

ฐานข้อมูลและระบบจัดการฐานข้อมูล

1. ความหมายของฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูล

ฐานข้อมูล หมายถึง แหล่งรวมข้อมูลหรือไฟล์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเก็บอยู่ในที่เดียวกัน เพื่อประยุกต์ใช้ในงานหลายๆงานที่จำเป็นต้องใช้งานร่วมกัน

ฐานข้อมูล หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันซึ่งแต่เดิมจัดเก็บอยู่ในแต่ละแฟ้มข้อมูล มาจัดเก็บไว้ในที่เดียวกัน เช่น ข้อมูลบุคลากร ข้อมูลคงคลัง โดยแต่เดิมถูกจัดเก็บไว้ในรูปของแฟ้มข้อมูลของฝ่ายต่าง ๆ ได้ถูกจัดเก็บรวมไว้ในฐานข้อมูลเดียวกันซึ่งเป็นข้อมูลรวมของบริษัทส่งผลให้แต่ละฝ่ายสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบแฟ้มข้อมูลได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าแต่ละฐานข้อมูลจะเทียบเท่ากับระบบแฟ้ม 1 ระบบ และจะเรียกฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งว่า “ระบบฐานข้อมูล”

ฐานข้อมูล หมายถึง ชุดข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันซึ่งถูกนำมาจัดเก็บไว้ด้วยกัน เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลเหล่านั้นร่วมกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ฐานข้อมูล หมายถึง กลุ่มข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันเชิงตรรกะร่วมกันที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อได้สารสนเทศที่ต้องการขององค์กรหรือธุรกิจ

สรุปได้ว่าฐานข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ ผู้ใช้สามารถใช้ข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้เกิดการใช้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบการรวบรวมแฟ้มข้อมูลหลายๆแฟ้มเข้าด้วยกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และเก็บแฟ้มข้อมูลเหล่านั้นไว้ที่ส่วนกลางเพื่อการใช้งานและควบคุมดูแลรักษาร่วมกัน ข้อมูลบางส่วนอาจใช้ร่วมกับผู้อื่นได้ แต่ข้อมูลบางส่วนเฉพาะผู้มีสิทธิเท่านั้นจึงจะสามารถดึงเอาไปใช้ได้

ระบบฐานข้อมูล หมายถึง การรวบรวมเพิ่มข้อมูลหลายๆเพิ่มข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการขจัดความซ้ำของข้อมูลออกและเก็บข้อมูลเหล่านั้นไว้ที่ศูนย์กลาง เพื่อควบคุมดูแลรักษาและให้มีการใช้งานร่วมกัน ข้อมูลบางส่วนอาจใช้ร่วมกับผู้อื่นได้ แต่บางส่วนผู้มีสิทธิ์เท่านั้นจึงจะสามารถใช้งานได้

ระบบฐานข้อมูล หมายถึง การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยจัดการจัดเก็บและเรียกใช้ ข้อมูล โดยกระทำผ่านโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล

ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบของส่วนประกอบที่กำหนดและควบคุม การ รวบรวม การจัดเก็บ การจัดการ และการใช้ข้อมูลภายในสภาพแวดล้อมของฐานข้อมูล

2. ความสำคัญของฐานข้อมูล

ความสำคัญในการจัดเก็บข้อมูลรวมเป็นฐานข้อมูล มีดังนี้

1. สามารถความซ้ำซ้อนของข้อมูล
2. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูลได้
3. สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้
4. กำหนดความเป็นมาตรฐานของข้อมูล
5. สามารถกำหนดระบบความปลอดภัยได้รัดกุมขึ้น
6. รักษาความคงสภาพของข้อมูล
7. เกิดความสมดุลของการใช้ข้อมูล
8. ข้อมูลมีความเป็นอิสระ

3. องค์ประกอบของระบบฐานข้อมูล

ระบบฐานข้อมูลส่วนใหญ่เป็นระบบที่มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดเก็บ โดยมีซอฟต์แวร์ช่วยจัดการข้อมูลเหล่านี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความต้องการ องค์ประกอบของฐานข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

3.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware)

ระบบฐานข้อมูลควรมีฮาร์ดแวร์ต่าง ๆ ที่พร้อมจะอำนวยความสะดวกในการบริการระบบฐานข้อมูลไม่ว่าจะเป็นขนาดของหน่วยความจำหลัก อุปกรณ์นำเข้าและนำออก รายงาน รวมถึงหน่วยความจำสำรองที่จะรองรับการประมวลผลในระดับระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 โปรแกรม (Software)

ในการประมวลผลข้อมูลจะใช้โปรแกรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ว่าเป็นแบบใด โปรแกรมที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการสร้าง การเรียกข้อมูล การจัดทำรายงาน การควบคุม ซึ่งเรียกว่า ระบบจัดการฐานข้อมูล คือโปรแกรมที่ทำหน้าที่จัดการฐานข้อมูล

โดยจะเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ใช้และโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในระบบฐานข้อมูล หน้าที่ของระบบจัดการฐานข้อมูลคือ

3.2.1 กำหนดและเก็บโครงสร้างฐานข้อมูล

3.2.2 บรรจุข้อมูลจากฐานข้อมูลเมื่อมีการประมวลผลที่เกิดจากการทำงานของโปรแกรมประยุกต์ที่ใช้งาน

3.2.3 เก็บและดูแลข้อมูล

3.2.4 ประสานงานกับระบบปฏิบัติการในการเรียกเรียกใช้แก้ไขข้อมูล

3.2.5 ควบคุมความปลอดภัยของข้อมูล

3.2.6 ควบคุมการใช้ข้อมูลพร้อมกันของผู้ใช้ระบบ

3.2.7 ควบคุมความคงสภาพของข้อมูล

3.2.8 สร้างพจนานุกรมข้อมูล

3.3 ข้อมูล (Data)

ฐานข้อมูลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลอย่างมีระบบ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถเรียกใช้ร่วมกันได้ ผู้ใช้ข้อมูลในระบบฐานข้อมูล จะมองเห็นภาพของข้อมูลในลักษณะที่แตกต่างกัน

3.4 บุคลากร (People) ในระบบฐานข้อมูลจะมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

3.4.1 ใช้ทั่วไป เป็นบุคลากรที่ใช้ข้อมูลเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง

3.4.2 พนักงานปฏิบัติการ เป็นผู้ปฏิบัติการด้านการประมวลผล การป้อนข้อมูล

3.4.3 นักวิเคราะห์และออกแบบระบบ เป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลและออกแบบระบบที่จะนำมาใช้

3.4.4 โปรแกรมเมอร์ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เขียนโปรแกรมประยุกต์ใช้งานต่าง ๆ เพื่อให้การจัดเก็บ การเรียกข้อมูลเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้

3.4.5 ผู้บริหารฐานข้อมูล เป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารและควบคุมการบริหารงานของระบบฐานข้อมูลทั้งหมด

3.5 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน(Procedure)

ในระบบฐานข้อมูลควรจะมีการจัดทำเอกสารที่ระบุขั้นตอนการทำงานของหน้าที่ต่าง ๆ ในระบบฐานข้อมูลทั้งในสภาวะปกติ และในสภาวะที่ระบบเกิดปัญหา ซึ่งจะเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรระดับองค์กร

4 โครงสร้างของระบบฐานข้อมูล

ได้แบ่งโครงสร้างของระบบฐานข้อมูลไว้ 3 แบบ

1. ฐานข้อมูลแบบลำดับขั้น (Hierarchical Database) เป็นโครงสร้างที่จัดเก็บข้อมูลในลักษณะความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือหนึ่งต่อกลุ่ม แต่จะไม่มีความสัมพันธ์แบบกลุ่มต่อกลุ่มในฐานข้อมูลแบบนี้ข้อดีของโครงสร้างแบบนี้คือ สามารถสร้างความสัมพันธ์ให้เห็นเด่นชัดของข้อมูลแต่ละระดับได้ง่าย การทำงานส่วนต่าง ๆ รวดเร็ว นอกจากนี้ยังใช้เนื้อที่สำหรับตัวเชื่อมโยงน้อยมาก ส่วนข้อเสียคือระบบนี้อำนวยความสะดวกเฉพาะการเรียกใช้ข้อมูลผ่านทางข้อมูลต้นกำเนิด ส่วนการเรียกใช้ส่วนอื่น ๆ จะทำได้ยากเพราะต้องเริ่มอ่านจากส่วนที่เป็นกลุ่มใหญ่ก่อน นอกจากนี้การออกแบบฐานข้อมูลต้องระมัดระวังการซ้ำซ้อนของข้อมูลด้วย

2. ฐานข้อมูลแบบเครือข่าย (Network Database) เป็นฐานข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันแบบไหนก็ได้ เช่น อาจเป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หนึ่งต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อกลุ่มระหว่างแฟ้มข้อมูลเชื่อมโยงถึงกันหมด ซึ่งเป็นการลดความซ้ำซ้อน โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรายการเข้าด้วยกัน ข้อดีของโครงสร้างฐานข้อมูลนี้คือ เป็นระบบที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเพิ่มเซ็ทใหม่ทำได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่มีอยู่แล้วในฐานข้อมูลสามารถนำมาใช้ในเซ็ทใหม่ได้ ซึ่งทำให้การขยายข้อมูลทำได้โดยไม่ต้องมีการจัดโครงสร้างใหม่ การเรียกใช้ฐานข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็ว และกลไกที่ใช้ในการเรียกใช้ข้อมูลหรือตัวชี้ข้อมูลจะใช้เนื้อที่น้อยมาก ข้อเสียคือ ความสัมพันธ์ของเรคอร์ดประเภทต่าง ๆ ไม่ควรจะเกิน 3 ประเภทหากมีหลายประเภทจะทำให้การออกแบบยุ่งยากมากขึ้น

3. ฐานข้อมูลแบบเชิงสัมพันธ์ (Relation Database) ถูกคิดค้นและพัฒนาโดย ดร.คอดด์ (E.F. Cod) ฐานข้อมูลแบบนี้จะมีโครงสร้างฐานข้อมูลต่างจากฐานข้อมูล 2 แบบแรก กล่าวคือข้อมูลจะถูกเก็บอยู่ในรูปแบบของตาราง ซึ่งภายในตารางจะถูกแบ่งออกเป็นแถวและคอลัมน์ แต่ละตารางจะมีแถวได้หลายแถว และจำนวนคอลัมน์ได้หลายคอลัมน์ โดยข้อมูลแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ใช้หลักการในการเก็บข้อมูล โดยอาศัยหลักเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์และกำหนดว่าข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลจะถูกจัดอยู่ในตาราง การใช้ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์หลักการทางตารางที่สร้างขึ้นใหม่และให้ฐานข้อมูลค้นหาว่าข้อมูลในฐานข้อมูลมีข้อมูลร่วมกับตารางที่สร้างขึ้นใหม่หรือไม่ ถ้ามีก็จะทำการประมวลผล คือ อ่าน เพิ่มเติม ปรับปรุง หรือยกเลิก ออกตามที่ได้กำหนด โครงสร้างแบบสัมพันธ์นี้ผู้ใช้จะไม่ทราบว่าการเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลแท้จริงเป็นอย่างไร จึงสามารถป้องกันข้อมูลในฐานข้อมูลได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์เป็นฐานข้อมูลที่มีคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกับ คุณลักษณะของฐานข้อมูลที่ต้องการมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างอีกทั้ง 2 แบบ ข้างต้น และในปัจจุบันรูปแบบฐานข้อมูลประเภทนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมี เครื่องมือช่วยในการจัดการหรือปฏิบัติการกับข้อมูลได้สะดวก

อีกทั้งการจัดเก็บข้อมูลใน ฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์แบบภายในหรือการจัดเก็บจริงจะต่างจากข้อมูลระดับหลักการ และผู้ใช้ ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดเก็บภายใน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบวารสารงานวิจัย คณะ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดังนี้

ธนากร อุษานิษฐ์ และ เสถียร จันทร์ปลา (2553) วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบจัดการวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ กรณีศึกษาวารสาร กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพระบบอยู่ในระดับดี กลุ่มผู้ใช้ที่เกี่ยวข้องกับระบบ ประเมินคุณภาพระบบอยู่ในระดับดี และนอกจากนั้น ผู้ใช้บริการระบบทั่วไป ได้ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ระบบอยู่ในระดับดีมาก จึงสรุปได้ว่าสามารถที่จะนำระบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ใน การบริหารจัดการวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ได้

กรรณิกา แก้วนุช และ กันต์พงษ์ วรรัตน์ปัญญา (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องวารสารคอมพิวเตอร์ศึกษาออนไลน์ ซึ่งวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาเว็บไซต์ระบบวารสารคอมพิวเตอร์ศึกษาออนไลน์ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เผยแพร่ ข่าวสารและบทความเชิงวิชาการและวิจัยของคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตลอดจนบุคคลทั่วไป ผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถอ่านและค้นหาบทความ ส่งบทความ ตรวจสอบพิจารณา บทความ ติดตามรายงานผลการตรวจพิจารณาบทความ ออนไลน์ได้ตามสิทธิ์ของผู้ใช้ประเภทต่างๆ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริม และสนับสนุน การวิจัย พัฒนา และสร้างผลงานด้านวิชาการ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย วิชาชีพ และต่อ ประเทศชาติโดยส่วนรวม ในการทดสอบความพึงพอใจของ ระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน สถิติที่นำมาใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการ ทดสอบความพึงพอใจของระบบจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ย โดยภาพรวมเท่ากับ 4.26 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดย ภาพรวมเท่ากับ 0.72 ซึ่งสรุปได้ว่าระบบวารสารคอมพิวเตอร์ ศึกษาออนไลน์ที่ได้พัฒนาขึ้นมีความพึงพอใจในระดับดีและ นำไปใช้งานได้เป็นอย่างดี